

national conference on Lexicography. Exeter: 9–12 September, 1983. P. 13–20; Żmigrodzki P. Wprowadzenie do leksykografii polskiej / Piotr Żmigrodzki. Katowice: Wy-wo Uniwersytetu Śląskiego, 2005.

Наталія Сніжко

Лексико-семантичний варіант слова (ЛСВ)

Лексико-семантичний варіант слова (ЛСВ), *лінгв.* – окреме лексичне значення (семема) у структурі багатозначного слова, яке в тлумачному словнику позначено певною арабською цифрою або двома скісними чи вертикальними рисками і має дефініцію. Під цифрою **1** постає первинне значення полісемічного слова, під наступними – вторинні, утворені внаслідок метафоричних або метонімічних перенесень такого значення. Сукупність усіх ЛСВ слова (семем) утворює його семантичну парадигму і відображає внутрішньослівні системні відношення – ланцюжкову, радіальну або ланцюжково-радіальну полісемію. Кожне моносемічне слово має один лексико-семантичний варіант (семему).

На основі спільних інтегральних сем (архісем), які виділяють у семантичній структурі кожного ЛСВ (семемі), слова об'єднують в лексико-семантичні поля, внаслідок чого лексико-семантичну систему мови можна уявити як сукупність лексико-семантичних полів, які перекривають одне одного. На основі таких перетинів постають моделі багатозначності, що засвідчують динаміку семантичного розвитку мови та закономірності універсального і національного мовомислення.

Термін ЛСВ важливий для моделювання поняттєвої структури мови, дослідження синонімії, антонімії та омонімії, а також для диференціації понять **лексема** (двопланова одиниця, що становить слово у сукупності усіх його форм і значень), **семема** (однопланова одиниця плану змісту, ЛСВ, який є реалізацією лексеми у процесі мовлення і становить собою сукупність ієрархічно організованих сем) та **сема** (елементарний компонент значення, який реалізується в семемі).

Література: Апресян Ю. Д. Лексическая семантика. Синонимические средства языка. М.: Наука, 1974; Карпіловська Є. А. Вступ до прикладної лінгвістики: комп'ютерна лінгвістика: Підручник. Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2006; Клименко Н. Ф., Пещак М. М., Савченко І. Ф. Формалізовані основи семантичної класифікації лексики. Київ: Наукова думка, 1986; Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. Київ: Видавничий центр

«Академія», 1999; Кочерган М. П. Лексико-семантична система. *Українська мова: Енциклопедія*. Київ: Українська енциклопедія, 2004. С. 305–306; Лакофф Д., Джонсон М. Метафори, которими ми живем. *Теорія метафори*. М.: Прогресс, 1990. С. 387–415; Лисиченко Л. А. Лексико-семантична система української мови. Харків: 1977; Лисиченко Л. А. Багатозначність у лексико-семантичній системі: структурний, семантичний, когнітивний аспекти. Харків: Вид. група «Основа», 2008; Русанівський В. М. Структура лексичної і граматичної семантики. Київ: Наукова думка, 1988; Сніжко Н. В. Моделі багатозначності українських іменників (за матеріалами тлумачної лексикографії). *Лексикографічний бюлетень*. Вип. 19. Київ, 2010. С. 83–93; Струганець Л. Слово як об'єкт лексикології. *Лексика на перетині наукових парадигм*: монографія / за ред. Л. В. Струганець. Тернопіль, 2018. С. 6–21; Тараненко О. О. Полісемія. *Українська мова: Енциклопедія*. Київ: Українська енциклопедія, 2004. С. 502–503; Уфимцева А. А. Слово в лексико-семантичній системі мови. М., 1966.